

80 ára gamla Birgitta Hylen í Svøríki:

Føroyar hava ríkað mítt lív

– Eg havi ikki ferðast nógv í mínum lívi, men tað, at hava fingið møguleikan at læra føroyingar at kenna, og fáa innlit í lívi og mentan tykkara, hevur verið størsta uppliving mín í lívinum, sigur Birgitta Hylen

Hon er føroyavinur við lív og sál. Fólk flest hava hoyrt Birgitta Hylen nevnda, men í høvuðsheitinum hevur hon ikki gjørt nógv vart við sín persón, tá hon á hvørjum ári hevur vitjað í Føroyum - í 28 ár.

Spurd hvussu tað hevur verið at vitjað summar eftir summar øll hesi árin, sigur Birgitta Hylen, at tað sanniliga ikki ber til bert at vitja um summarið. Skal ein skilja náttúruna og fólkid her, so eru skiftandi árstíðirnar ein tyðandi partur.

Hon hevur vitjað alla ársins tíð, og hevur bert eftir at ferðast hendavegin í oktober mánaði. Tað verður helst næstu ferð, sigur Birgitta Hylen, sum fór aftur til Svøríkis í september mánaði.

Umboðað Føroyar í Svøríki

Birgitta Hylen er 80 ára gomul. Hon býr í Solna uttan fyri Stockholm. Har hevur hon búið øll árin. Í fyrstuni saman við manni og tveimur børnum, men fyri 30 árum síðani valdi hon at verða einsamøll. Tað var fyrst so vilt kanska ein orsök til, at hon lærði Føroyar og fólkid her at kenna.

Hon hevur verið besta umboð hjá føroyingum í Svøríki í ein mansaldur, og hevur gjørt rúgvsmikið arbeiðið til tess at kunna svarar um Føroyar. Hon stovnaði Svensk - Føroysk felag í 1973, og er formaður í felagnum, sum telur einar 400 limir, og hugva víðum í Svøríki.

Brennandi áhugi hennara fyri føroyskari mentan, bókmentum og kvæðum, hevur øll árin verið høvuðsinnihaldið, og hon hevur einamest gjørt sitt til at føroyskur skaldskapur er kendur í Svøríki.

Í 1974 hevði forlagið Rígs-konserter ætlanir um at geva út plátu við føroyskum kvæðum. Fyri at gera vart við plátuna og kunna svarar um Føroyar í hesum sambandi, vendi felagið sær til Birgitta Hylen.

– Min uppgáva varð at finna 25 føroyingar, sum kundu koma til Svøríkis á dansiferð, sigur Birgitta Hylen.

Birgitta Hylen hevur sína tíð í Føroyum havt serstakt samband við Nólsoy. Hon heitti tá á nólsoyngar um at hjálpa sær við hesum til-taknum.

Dansiferðin hjá nólsoyngum

Nólsoyngarnir komu til Svøríkis, og har var dansiferðin lögð til rættis. Vitjað var í skólum og bókasavn-

um. Tey ferðaðust í bussi frá einum stað til annað í einar 14 dagar, og vóru sera væl móttikin allastaðni. Hóast ferðin var sera væl lögð til rættis, so var onkusvegna óskil komið í seinastu triggjar dagarnar. Tað visti seg, at einki innivist var fingið fyri føroyingnum.

Tá vóru tey stóð í líftari bygd í Norðursvøríki, men bygðafólkið skipaði so fyrst, at gestirnir fingu innivist. Av hesum kom vinarhyar-samband, sum nólsoyngar og svar enn røkja.

Hvat var tað, sum fekk tilkomna kvinnu í Svøríki at fáa so stóran alsk til Føroyar?

– Upprunaliga skuldi eg lesa til tannlækna, men eins og hjá so nógvum ungum gentum, so hitti eg mann mín á tannlækna-skúlanum og vit giftust og fingu tvey børn. Eg fór at læra til laborant, og havi øll árin arbeiði á Karolinska sjúkrahúsinum, til eg fór frá vegna aldur, sigur Birgitta Hylen.

Birgitta Hylen hevur alla sína tíð havt stóran áhuga fyri vísu og sangi. Hon hevur verið limur í felagnum "Visens Venner", sum Evert Taube stovnaði, í 41 ár.

Kærleiksvisur - skrivaðar av monnum

– Trupulleikin var, at vit bert sungu sjómanssangir og kærleikssangir til kvinnuna, skrivaðir av monnum.

– Tað helt eg ikki vera so stuttligt, og tí fór eg sjálv at leita fram yrkingar, sum eg skrivaði lög til, umframt annað tilfar, sum var at finna.

Nógvur yrkingar við lögum eftir Birgitta Hylen eru at finna í norðurlendskum sangbókum í dag, eisini í danskum skúlabókum.

Umframt at framföra í "Visens Venner" víða um í Svøríki, stovnaði Birgitta Hylen egnan ballett og fimleikararskúla, sum var ógvuliga væl umtóktur í fimti- og sekstiarunum. Hon ferðast bæði til Bretlands og Týskalands at halda skeið, umframt at hon hevði fast starv á sjúkrahúsinum og familjuna um at vera.

– Eg havi stóran part av lívinum havt fleiri arbeiðir í senn, men bert eitt starv, við pensión, sigur Birgitta Hylen.

Hon var 50 ára gomul, tá hon kom fram á bók um føroysk kvæði. Heita var í tíðini, tá hon leitaði eftir sangi at framföra í vísu-felagnum.

– Eg bleiv so hugtikin av hesum, at eg vildi vita meir, men lítið var at finna í Sve-

gomlu, hábærsligu konuni. Síðani gingu nøkur ár, har Birgitta Hylen ferðast við bandspælarnum í Føroyum. Henni eydnaðist at hitta nógv gomul fólk, sum dugdu so frálíka væl at siga frá, og sum vóru mentað og vitug fólk.

– Í Svøríki hevði eg nú samlað so nógv tilfar, at eg noyddist at fáa innivist onk-unstaðni, um eg skuldi ar-beiða víðari við hesum.

Eg hevði á ferðunum samlað søguligt tilfar og til-far um frásøgu-fólkini at kalla frá vøggju til grøv. Hetta vóru víðismiklar fólkalívslýsingar, sum átti at verði viðgjørt og skrá-sett.

– Ásvenska vísuarkivinum lánti eg høli, har eg við-gjörði innsamlaða tilfarið, skráseting o.a. Hetta ar-beiðið varð gjørt við síðuna av dagliga arbeiðinum á sjúkrahúsinum.

Birgitta Hylen umhugs-aði at lesa fólkalívsfrøði, men tað varð av ongum.

Birgitta Hylen hevur arbeiðið sum laborantur á Karolinska sjúkrahúsinum í Stockholm, til hon fór frá fyrri aldur. Umframt tað hevur hon gjøgnum árin arbeiðið við at savna tilfar í Føroyum, um kvæði og um frásøgu-fólkini at kalla frá vøggju til grøv.

ríki. Tá hugsaði eg fyrstu ferðina um at fara til Føroyar, men eg visti ikki, hvussu eg skuldi bera meg at, tí eg kendi ongan í Føroyum.

Eitt summar kom Birgitta Hylen tilvildarlaga fram á persón á fimleikarastevnu í Svøríki, sum helt seg burtur frá hinum. Hann sá so einsamallur og trútin út.

– Eg fór beint til hansara og segði: – Eg eiti Birgitta Hylen. Hvi situr tú altíð einsamallur og trútin her?

Hann svaraði: – Trútin, eg eri komin hendavegin at siggja fimleik, men eg siggi bert beinasveiggi!

– Maðurin var Martin Holm. Tá eg segði honum frá mínum áhuga fyri føroyskum dansi og føroysk barnaskjaldur, bjóðaði hann mær at koma til Føroyar.

Við bandspælara á prutli kring landið

Í 1968 vitjaði Birgitta Hylen fyrstu ferð í Føroyum. Hon ferðaðist kring oyggjarnar á prutli og hevði ein bandspælara við sær. Fortørt var ikki at fáa samband við frásøgu-fólk.

Tá hon hitti fólk, søgdu tey henni, hvar hon kundi fáa meir at vita, og soleiðis fór Birgitta Hylen undir arbeiðið, sum hon ikki enn hevur lagt frá sær.

Áhugin fyri sangi og kvæði fæddi hana víða um oyggjarnar. Meir hon lærði og hoyrði, meira forvitni-slígt helt hon tað vera.

Serliga minnst hon, hvussu væl Maria Eide dugdi at kvæða og siga frá. Eisini Mariu Skylv í Nólsoy eydnaðist henni at hitta. Tá var Maria Skylv 90 ára gomul og blind.

– Hon er besta frásøgu-fólk, sum eg nakrantíð havi hitt, sigur Birgitta Hylen.

– Eg hevði hugsað nógv um, hvussu eg skuldi bera meg at, tá eg fór at tosa við Mariu Skylv, tí eg visti, at hon var gomul og veik.

– Tað hevði eg ikki havt fyri neyðini. Maria Skylv tók imóti mær, segði hvar eg skuldi seta bandspælara til, hvar eg skuldi sita, og so fór hon undir at siga frá.

Hitti gomul, vitug fólk – Eg var hugtikin av hesi

